Мұсатаев Сейілбек

ҰЛТТЫҚ МҮДДЕНІҢ
ақиқаты мен аманаты

ӘОЖ 323/324(574) (035.3)
КБЖ 66.3 (5 Қаз)
М 85

Баспаға әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті философия және саясаттану факультетінің Ғылыми кеңесі және Редакциялық баспа кеңесі шешімімен ұсынылған (Хаттама №5, 20.11.2015)

Монография 5366/МҚ4 «Жаңа аймақтық бірлестік ретіндегі Еуразиялық экономикалық одақтың даму келешегі» атты ғылыми-зерттеу жобасы бойынша қаржыландырылып жарыққа шықты

Пікір жазғандар:
саяси ғылымдарының докторы, профессор **Г.Ө. Насимова**
саяси ғылымдарының докторы, **Ж.Қ. Симтиков**
«Ақиқат» ұлттық қоғамдық-саяси журналының бас редакторы
А. Әлімұлы

Мұсатаев С.Ш.
М 85 Ұлттық мүдденің ақиқаты мен аманаты: монография / С.Ш. Мұсатаев. – Алматы: Қазақ университеті, 2016. – 390 б.
ISBN 978-601-04-1764-9

Монография автордың «Ақиқат» ұлттық қоғамдық-саяси журналында соңғы жылдары жарық көрген мақалалар жиынтығынан тұрады. Олардың мазмұнында қазіргі ғаламдану үдерісінің дамуы жағдайында өзекті болып отырған саяси мәселелер: егеменді еліміздің ұлттық мүддесін қорғау, Қазақстандағы ұлт саясатының қалыптасу ерекшеліктері, республикамызда қызу жүріп жатқан қоғамдық-саяси, интеграциялық, мәдени-рухани, әлеуметтік-экономикалық процестердің бүгінгі жай-күйі мен келешектегі даму тенденциялары саясаттану тұрғысынан талданған.

Монография саясаттанушыларға, қоғамдық ғылымдар саласының оқытушылары мен студенттеріне, саясаткерлер мен қоғам қайраткерлеріне, сондай-ақ, жалпы гуманитарлық саланың қызметкерлеріне арналған.

ӘОЖ 323/324(574) (035.3)
КБЖ 66.3 (5 Қаз)

© Мұсатаев С.Ш., 2016
ISBN 978-601-04-1764-9
© Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, 2016

АЛҒЫ СӨЗ

Оқырманға ұсынылып отырған монография «Ақиқат» ұлттық қоғамдық-саяси журналында жарияланған мақалаларымның жинағы болып табылады. Қазақтың баспасөз тарихында «Ақиқат» журналының алар орны ерекше. Журнал ғасырға жуық кезең бойына еліміздегі қоғамдық-саяси ойдың қалыптасуына, қалың оқырманның танымын кеңейтіп, талғамын өсіруге лайықты еңбек сіңіріп келеді. 1921 жылы 15 қыркүйекте Орынбор қаласында жарық көрген алғашқы санынан бергі 94 жыл ішінде бұл киелі басылым Қазақ елінің қалыптасуы мен дамуына өзіндік үлесін қосып, егемендікті нығайту кезеңдерінің жылнамасы болды десек, артық айтқандық емес. Өзінің тарихында, кеңестік дәуірде «Қызыл Қазақстан», «Ауыл коммунисі», «Қазақстан большевигі», «Қазақтан коммунисі», ал, Қазақстан тәуелсіздігін алғаннан кейін «Ақиқат» деген аттармен жарық көрген журналдың әрбір саны қазақы оқырманның сырласы мен досына айналғаны анық. «Ақиқат» журналы қазақ зиялы қауымының пікірін халыққа жеткізетін мінбері іспетті. Журналдың негізін қалаған Абдолла Асылбеков, Нығмет Нұрмақов, Смағұл Сәдуақасов сынды мемлекет қайраткерлерінің, журнал бетінде қолтаңбалары қалған ұлт

МАЗМҰНЫ

Алғы сөз 3

1 тарау. **ҰЛТТЫҚ МҮДДЕНІҢ РУХАНИ БАСТАУЛАРЫ** 7

Қазақтың жаны қандай? 7
Қазақтың ұлттық намысының құны қанша? 20
Осы біз, қазақ, кімбіз? 28
Дәстүрлі қазақ қоғамының ата заңдары 38

2 тарау. **ҰЛТТЫҚ БІРЛІК – ҰЛТТЫҚ МҮДДЕНІҢ ӨЗЕГІ** 48

Қазақтың «біздікі» және «өзгенікі» деген ұстанымы неге соқтырады? немесе халық пен биліктің «біз» және «олар» болып жіктелуі 48
Либерализм алға сүйреп, консерватизм кері тарта ма, Қазақстан осы екі жолдың қайсысын таңдауы тиіс? 61

3 тарау. **ҚАЗАҚ ҰЛТЫ – МЕМЛЕКЕТ ҚҰРАУШЫ ТӨЛ ЭТНОС** 79

Азаматтық – саяси-мемлекеттік, ал, ұлт – саяси-халықтық сипаттағы ұғым 79
Тау мен тасты су бұзар, ел мен жұртты сөз бұзар болмаса «қазақстандық ұлт» пен «азаматтық ұлт» деушілердің сандырақтарына жауап 86

4 тарау. **ҰЛТТЫҚ МҮДДЕ ЖәНЕ РУХАНИ ҚАУІП-ҚАТЕРЛЕР** 95

Қазақ немқұрайдылығының қатері 95
Маргиналданған адамдар жиынтығы маргинал ұлт пен маргинал мемлекет қалыптастырады 114
Қазақ төзімді, әйтсе де көнбіс емес 129

5 тарау. **ҒАЛАМДАНУ ЖӘНЕ ҰЛТТЫҚ МҮДДЕ** 140

Батыстық сарын басып бара ма, қалай, немесе ұлттық құндылықтар жүйесіндегі кейбір қайшылықтар 140
Қазақ әртүрлі мәдениет пен өркениеттің жетегінде кетпей ме? 145

6 тарау. **ҰЛТТЫҚ ӘЛЕУМЕТТІК-ЭКОНОМИКАЛЫҚ МҮДДЕЛЕР** 157

Қазақ ғылымы мен білімі қалың қалай? 170
Демографиялық соғыс: жеңістер мен жеңілістер 183
Басым бағыттардың бірі – ауыл шаруашылығы 200

7 тарау. **ҰЛТТЫҚ МҮДДЕНІҢ ГЕОСАЯСИ АСТАРЫ** 212

Геосаясат – күшті елдердің көкпар тартысы 212
Қандастарымыз қағыс қалған жоқ па? 220
«Қытай ғажайыбынан» Қазақстан қандай сабақ алуы тиіс?. 238
Делягиннің дегендері мен Ресейдің көксегені бір емес пе?.. 253
Қазақстан қайтсе АҚШ-тай бола алады? 263
Уыста ұстаудың уы қайтып, уыты кетпесе не істеу керек немесе Еуразия Одағы КСРО-ны қайтып құрудың құйтұрқы амалы ма? 283
Антиамериканизм: аңыз бен ақиқат 297
«Экономикалық соғыс» пен «мүдделер қақтығысында» мүлт кетпеуіміз керек 313
«Ақиқат» ұлттық қоғамдық-саяси журналында жарық көрген дөңгелек үстел материалдары мен сұхбаттар 322
Әлеуметтік ахуалы артқан елдің ертеңі зор (Елбасы Жолдауын талқылауға арналған дөңгелек үстел)..............322
«Қазақстанның ЕҚЫҰ-ға төрағалық етуі» (келелі кеңес)
Мойынқұмда ауылым..335

Қорытынды 381